

Na Chmelnicích 617/6
323 00 Plzeň
IČO 40 52 66 66

STANDARD č. 1

Cíle a způsoby činnosti zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc

Zpracoval: Bc. Markéta Šiplová, Mgr. Hana Michálková Datum, podpis	Schválil: MUDr. Jana Tytlová Datum, podpis
Platnost: 1. 1. 2015	Vydání: první ke dni 1. 1. 2015
Revize: 1 x ročně	

Tento interní předpis je výhradním duševním vlastnictvím Dětského centra Plzeň a jakékoliv jeho šíření nebo postupování cizím osobám nebo subjektům je možné pouze se souhlasem ředitele zařízení.

Znění standardu:

1a) Zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc má písemně definováno a zveřejněno poslání, cíle, cílovou skupinu a zásady své činnosti, a to formou srozumitelnou dětem, jejich rodičům nebo jiným osobám odpovědným za výchovu dítěte a dalším osobám příbuzným nebo dítěti blízkým.

1b) Zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc má písemně zpracovány pracovní postupy a metodiky zaručující dítěti pomoc a ochranu s cílem stabilizovat jeho situaci a navrátit jej do rodinného prostředí. Pracovní postupy a metodiky obsahují zejména způsoby práce s ohroženým dítětem a jeho rodinou, postup při vedení rozhovoru s dítětem a pro vyhodnocování potřeb dítěte.

Legislativa:

- z.359/1999Sb., o sociálně právní ochraně, ve znění pozdějších změn a doplňků
- rozhodnutí o vydání pověření k výkonu sociálně právní ochraně dětí – Krajský úřad Plzeňského kraje, Odbor sociálních věcí, č. j. SV/1289/13

Související a navazující dokumenty zařízení

- Vnitřní řád Zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc (dále jen ZDVOP, zařízení)
- Metody a formy práce s dítětem
- Etický kodex zaměstnanců

Cílová skupina standardu a jeho dostupnost

- Umístěné děti, jejich rodiče nebo osoby blízké
- Veřejnost
- Zaměstnanci a zařízení jako celek

Dostupnost obsahu standardu je zajištěna vyvěšením na nástěnce v návštěvní místnosti (označené „Standardy ZDVOP“), ve složce Standardů ZDVOP uložených v kanceláři sociálních pracovníků a ředitelně; na webu www.detskecentrumplzen.cz pod záložkou Šneček, v letáčku o ZDVOP; ústním sdělením pověřeného zaměstnance.

1a) Zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc má písemně definováno a zveřejněno poslání, cíle, cílovou skupinu a zásady své činnosti, a to formou srozumitelnou dětem, jejich rodičům nebo jiným osobám odpovědným za výchovu dítěte a dalším osobám příbuzným nebo dítěti blízkým.

Poslání

Zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc „Šneček“ (dále jen ZDVOP) poskytuje ochranu a pomoc dítěti zejména ve věku od narození do šesti let, které se ocitlo bez jakékoliv péče nebo jsou-li jeho život nebo příznivý vývoj vážně ohroženy anebo ocitlo-li se dítě bez péče přiměřené jeho věku, jde-li o dítě tělesně nebo duševně týrané nebo zneužívané anebo o dítě, které se ocitlo v prostředí nebo situaci, kdy jsou závažným způsobem ohrožena jeho základní práva.

Ochrana a pomoc takovému dítěti spočívá v uspokojování jeho základních životních potřeb, včetně ubytování, zajištění zdravotní, psychologické či jiné odborné péče.

Pobyt dítěte v zařízení je dočasný, do vyřešení situace, pro kterou bylo do zařízení přijato. Nemá být trvalým či dlouhodobým řešením osudu dítěte, ale je třeba ho považovat za pomoc dítěti a jeho rodině.

Smyslem pomoci je nabídnout klientovi takový souhrn služeb, které budou vycházet z jeho individuálních potřeb a budou dle možností navazovat na jeho dosavadní styl života.

Během pobytu dítěte v ZDVOP jsou zajišťovány veškeré potřeby dítěte (zdravotní péče je zajišťována odborníky z Dětského centra), komunikace s rodinou a pracovníky OSPOD. Tyto na sebe navazující činnosti mají umožňovat dítěti se co nejrychleji navrátit zpět do jeho přirozeného rodinného prostředí.

Motto ZDVOP Šneček:

**ZDVOP Zabezpečujeme Dětem Včasnou Odbornou Pomoc
Šneček má domeček a zajišťuje stabilní a bezpečné prostředí.**

Přejeme každému dítěti jeho bezpečný domov, kam se může uchýlit jako šneček do svého domečku.

Cíle činnosti

Hlavní cíl:

Hlavním cílem činnosti ZDVOP je, v co nejkratší době umožnit dětem návrat zpět do biologické rodiny, případně děti umístit do náhradní rodinné péče.

Dílčí cíle:

- podpořit rodiče v nahlédnutí na závažnost náročné životní situace, která jim neumožňuje řádnou péči o dítě a zvýšit tak jejich osobní zaangażovanost k řešení dané situace;
- poskytovat rodině pomoc a podporu v řešení jejich sociálních, osobních či zdravotních problémů, které jim neumožňují řádně pečovat o své dítě;

- systematicky, společnými silami vytvářet nové možnosti ke zvyšování kompetencí rodiny a tím zlepšovat kvalitu života dítěte ve všech oblastech jeho potřeb;
- poskytovat služby dle individuálních potřeb jednotlivce;
- respektovat právo klienta vyjadřovat své potřeby, přání, touhy a stížnosti;
- respektovat a uplatňovat práva klientů prostřednictvím spolupodílení se na plánování a průběhu sociální služby, která jim je poskytována;
- zabezpečit řádnou péči a pomoc dětem, které se ocitly v sociální, osobní či zdravotní krizi;
- trvale rozvíjet celkovou osobnost dítěte, jeho duševní i tělesné schopnosti;
- zajišťovat pocit bezpečí a ochrany – vytvářet bezpečné prostředí;
- rozvíjet a respektovat citový život dětí a umožnit jim udržovat rodinné, přátelské a mezilidské vztahy;
- vytvořit dětem takové prostředí, které jim v co největší míře bude připomínat domov a tím jim alespoň částečně umožnit žít dle dosavadních návyků;
- zdokonalovat tvorbu individuálních plánů respektujících individuální potřeby dítěte a jeho rodiny;
- zdokonalovat a dle potřeb aktualizovat vedení písemných záznamů /dokumentace/ o průběhu poskytování výkonu sociálně-právní ochrany vč. vyhodnocení průběhu poskytování péče;
- zaměřování se na nové přístupy v práci s rodinou;
- zvyšovat erudici personálu zajištěním jejich účasti na projektech a školeních, na setkávání s dalšími institucemi podobného typu, kde dochází k výměně zkušeností, kde se pracovníci seznamují s novými, moderními metodami práce a komunikace, orientující se na všechny oblasti lidských potřeb; jedná se o pravidelné proškolení všech pracovníků dle jednotlivých profesí;
- ve spolupráci s orgánem sociálně-právní ochrany hledat co nejlepší řešení náročné životní situace daného dítěte a jeho rodiny;
- průběžně zkvalitňovat a upevňovat týmovou spolupráci všech zainteresovaných pracovníků, rodinných příslušníků a dalších orgánů poskytujících sociálně-právní ochranu dětí, včetně dalších spolupracujících institucí;
- dbát na vzájemnou provázanost, informovanost, ucelenost poskytovaných služeb;
- podporovat vytváření a udržování přijatelných vztahů klientů se společností;

Naplňování výše uvedených cílů je sledováno prostřednictvím vyhodnocení výstupních dotazníků /Standard č. 16/, statistikou a evidencí stížností. Termín vyhodnocení je do 31. března následujícího roku a uvedením do výroční zprávy.

Cílová skupina ZDVOP

- dítě zejména ve věku od 0 do 6 let,
- dítě, které se ocitlo bez jakékoliv péče,
- dítě, jehož život nebo příznivý vývoj jsou vážně ohroženy,
- dítě, které se ocitlo bez péče přiměřené jeho věku,
- dítě, jehož základní práva jsou vážně ohrožena,
- dítě zdravotně postižené či znevýhodněné,
- dítě tělesně týrané či duševně týrané nebo zneužívané,

- dítě, které požádá o ochranu svého života a dalších svých práv,
- rodiče či jiné osoby zodpovědné za výchovu dítěte umístěného ve ZDVOP,
- děti, rodiče, osvojitelé a pěstouni v rámci procesu zprostředkování náhradní rodinné péče doprovázení.

Zásady činnosti:

- zaměstnanci postupují v souladu s *Etickým kodexem* zaměstnanců,
- zaměstnanci kladou důraz zejména na zájem dítěte; zajištění ochrany a péče, která je nezbytná pro jeho blaho,
- zaměstnanci berou ohled na práva a povinnosti rodičů či jiných zákonných zástupců,
- zaměstnanci vnímají potřeby dětí a s přihlédnutím k věku dítěte respektují jeho názor,
- zaměstnanci spolupracují s klientem na principu partnerství,
- zaměstnanci vnímají dítě a rodinu jako celek, využívají komplexní přístup v práci s dítětem a jeho rodinou v kontextu sociálního prostředí rodiny,
- zaměstnanci motivují a vedou rodinu k aktivnímu a samostatnému řešení situace,
- zaměstnanci zaujímají nehodnotící postoj k dětem a rodičům.

Vykonávané činnosti:

ZDVOP zabezpečuje dítěti:

- ubytování, stravu, ošacení,
- celodenní odbornou péči a podporu,
- podmínky vhodné pro zdárný vývoj dětí /vč. trávení volného času/,
- odbornou pomoc (krizová intervence, poradenství, psychologická pomoc, pomoc výchovného či rodinného poradce, speciálního pedagoga),
- zdravotní služby a další potřebné služby /zajištěno týmem odborníků z DC/.

ZDVOP spolupracuje s rodinou dítěte, poskytuje jí odborné služby /návik rodičovských kompetencí, odborné sociální poradenství/ s cílem zlepšit situaci rodiny a umožnit dítěti návrat domů.

V zájmu dítěte spolupracuje ZDVOP s orgánem sociálně-právní ochrany dětí a s dalšími zainteresovanými odborníky.

1b) Zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc má písemně zpracovány pracovní postupy a metodiky zaručující dítěti pomoc a ochranu s cílem stabilizovat jeho situaci a navrátit jej do rodinného prostředí. Pracovní postupy a metodiky obsahují zejména způsoby práce s ohroženým dítětem a jeho rodinou, postup při vedení rozhovoru s dítětem a pro vyhodnocování potřeb dítěte.

Práce s dítětem a rodinou vychází z individuálního plánu ochrany dítěte (dále jen IPOD), který zpracovává příslušný orgán sociálně-právní ochrany dítěte (dále jen OSPOD). Sociální pracovník ZDVOP ve spolupráci s pracovníky v přímé péči zpracovává individuální plán ochrany dítěte (dále jen IPod). IPod je sestaven každému dítěti s ohledem na jeho individuální potřeby a s ohledem na jeho aktuální sociální situaci (více *Standard č. 10*).

ZDVOP se snaží naplňovat cíle v rámci jednotlivých individuálních plánů ochrany dítěte.

Metody a formy práce

popisují vlastní činnost zařízení, postupy a vysvětlení jsou sdělovány ústně:

- rodičům či jiným osobám zodpovědným za péči o dítě či dalším osobám blízkým při příjmu dítěte nebo při první návštěvě u dítěte; informace sděluje sociální pracovníce nebo ředitel zařízení,
- dítěti při přijetí; informace sděluje, s ohledem na věk a rozumovou zralost dítěte, klíčová sociální pracovníce dítěte nebo pracovník pověřený ředitelem zařízení.

Klienti ZDVOP mají možnost se kdykoliv znovu zeptat na tyto informace si vyžádat.

Metody práce s klienty ZDVOP:

- rozhovor
- pozorování
- metody teoretické - vyprávění, vysvětlení, popis
- metody praktické - nácvik, předvedení, ukázání

Formy práce s klienty ZDVOP:

- řízená činnost (plánovaná, vedená odborným pracovníkem)
- neřízená činnost (volná hra, trávení volného času dle rozhodnutí dítěte)
- individuální
- skupinová

Závazný pokyn

Č.1/15

Metody a formy práce s dětmi ve ZDVOP

Metody a forma práce jsou zpracovány z pohledu potřeb dítěte pro různé věkové kategorie, u každého dítěte je pak postupováno dle jeho individuálních potřeb:

Metody a formy práce s dětmi ve ZDVOP: věk 0-6 let

Metody a forma práce s dětmi ve ZDVOP: nezletilá matka s dítětem ve ZDVOP

Zpracoval: Bc.Markéta Šiplová, Mgr. Hana Michálková Datum, podpis	Schválil: MUDr. Jana Tytlová Datum, podpis
Platnost: 1. 1. 2015	Vydání: první ke dni 1. 1. 2015
Revize: 1 x ročně	Závaznost: zaměstnanci

Tento interní předpis je výhradním duševním vlastnictvím Dětského centra Plzeň a jakékoliv jeho šíření nebo postupování cizím osobám nebo subjektům je možné pouze se souhlasem ředitele zařízení.

Metody a formy práce s dětmi ve ZDVOP věk od 0-6 let

Dítěti je přidělen „klíčový sociální pracovník“ a pracovníci v přímé péči. Ve vzájemné spolupráci vytváří každému dítěti v zařízení individuální plán ochrany dítěte (více viz standard č. 10). Dále má dítě přiděleného „klíčového pracovníka v přímé péči“, který se podílí na výchově a zvyšování dovedností dítěte (viz níže).

Ihned při přijetí dítěte do zařízení:

- pokud dítě přivádí do zařízení rodič, je žádoucí získat co nejvíce informací o dítěti (zdravotní stav – onemocnění, případné alergie, užívané léky; režim dne – spánek, podávání stravy, udržení hygieny; oblíbená hračka; co má dítě rádo – jídlo, pití, činnost apod.)
- sociální pracovník ve spolupráci s pracovníkem v přímé péči bez prodlení zajistí základní potřeby dítěte (jídlo a pití, vhodné oblečení, hygiena, drobné ošetření), v případě potřeby se obrátí na lékaře Dětského centra,
- s dítětem hovoří s ohledem na jeho věk a rozumové dovednosti, snahou sociálního pracovníka je dítěti citlivě vysvětlit, v jaké situaci se nachází, jak tato situace bude dlouho trvat a na koho se může kdykoliv v případě potřeby obrátit,
- důležité je dítě ujistit o bezpečnosti prostředí, ve kterém se nachází,
- sociální pracovník dítě seznámí s prostory rodinné buňky, ukáže mu jeho postýlku a představí mu „tetu“ (pracovník v přímé péči), která o něj bude pečovat.

Stěžejním úkolem pracovníků ZDVOP je, co nejvíce **ulehčit dítěti adaptaci na nové, neznámé prostředí:**

- Sociální pracovník se snaží zjistit co nejvíce informací o dítěti (viz výše). Pokud je to možné a vhodné, je v zájmu dítěte navázat na zjištěné zvyklosti. Informace sociální pracovník získává od rodičů, orgánu sociálně-právní ochrany dětí či jiných odborníků, kteří s rodinou spolupracují.
- Dítě je citlivě seznamováno s harmonogramem dne, podávanou stravou a pravidly soužití na rodinné buňce. Je brán ohled na jeho dosavadní zvyklosti, které se mohou od chodu zařízení lišit.
- Pracovníci zařízení jsou ohleduplní k prožívání dítěte, které se ocitlo v náročné životní situaci, které s ohledem na svůj nízký věk a případné snížené rozumové schopnosti nemusí rozumět. Neporozumění se může projevit nevhodnými způsoby jednání vůči sobě samému i druhým (dětmi, ale i pracovníkům ZDVOP), obtížemi se spánkem, příjmem potravy či poruchami zažívání.
- Pracovník v přímé péči dítě seznamuje s pracovníkem v přímé péči, kterému dítě předává,
- Sociální pracovník ve spolupráci s pracovníky v přímé péči či dalšími odborníky průběžně konzultuje průběh adaptace, dotazují se i dítěte adekvátně jeho věku a s ohledem na jeho rozumové schopnosti,
- Kontakty dítěte s rodičem a dalšími osobami blízkými jsou s ohledem na zájem dítěte podporovány, a to prostřednictvím pravidelných návštěv, dítě je zejména na první návštěvu připravováno; průběžně a s citlivostí je s dítětem hovořeno o jeho osobách blízkých,

- V odůvodněných případech vždy ve spolupráci s orgánem sociálně-právní ochrany, soudem, policií a psychologem zařízení je nezbytné dítěti poskytnout jistotu bezpečného prostředí, např. v situaci podezření či prokázání syndromu CAN.

Povinnosti ZDVOP vůči dítěti:

- odborní pracovníci ZDVOP naplňují základní biologické a psychické potřeby dítěte,
- klíčový sociální pracovník ve spolupráci s klíčovým pracovníkem přímé péče daného dítěte průběžně vytváří a průběžně vyhodnocuje individuální plán ochrany dítěte,
- pracovníci v přímé péči ve spolupráci s výchovnou sestrou a doporučením speciálního pedagoga plánují a zajišťují výchovu a vzdělávání dítěte,
- odborní pracovníci ZDVOP maximálně podporují pozitivní vývoj dítěte, zvyšují jeho dovednosti a kompetence, vedou ho k soběstačnosti a samostatnosti.

Pravidelné hodnocení u dětí je vyhodnocováno v pravidelných intervalech:

0-1 rok/ 1krát měsíčně,
1-3 roky/ 1krát za 3 měsíce,
3-6 let/ 1krát za 3 měsíce.

Hodnocení provádí klíčový pracovník v přímé péči, který je dítěti přidělen ihned po jeho příchodu do zařízení. Za přidělení klíčového pracovníka v přímé péči zodpovídá výchovná sestra, stejně tak jako za pravidelnost a úroveň hodnocení psychomotorického vývoje dítěte včetně pravidelného vyhodnocování psychologických tabulek.

Zařízení zajišťuje u dítěte zdravotní péči léčebně-preventivní včetně očkování, plánování odborných vyšetření, rehabilitace, psychologické vyšetření, individuální výchovné plány, logopedická péče.

Pravidla jednání s dítětem umístěním v ZDVOP

- s dítětem je hovořeno s ohledem na jeho věk a rozumové schopnosti,
- dítěti je nasloucháno, pracovník má zájem o prožívání dítěte, všimá si projevů v jeho chování a zaznamenává případné změny,
- s dítětem je navazován oční kontakt, zejména v případě požadavku na dítě máme oči ve stejné rovině, nemluvíme na dítě shora, či do jeho zad,
- dítěti je věnován dostatek pozornosti, pracovník si je vědom toho, že nežádoucí projevy chování mohou být u dítěte projevem nenaplněné potřeby,
- přirozená vývojová stadia v životě dítěte jsou plně respektována, např. batolecí období vzdoru,
- nežádoucí projevy chování dítěte, mohou být následkem náročné životní situace, ve které se dítě ocitlo a které nerozumí. Nežádoucí projev chování tak může být u dítěte způsobem, jak se se svým neštěstím vypořádat. V takové situaci je dítěti nabízen přijatelný způsob vypořádání se (fyzická aktivita, mačkání papíru, hození či kopnutí do míče; vypovídání se). Křik, pláč, negativismus jsou tolerovány, tolerováno však není slovní či fyzické ubližování sama sobě či druhým a ničení věcí.
- Dítě není posíláno za trest do vedlejší místnosti, nepřípustné jsou jakékoliv formy fyzických či jiných forem psychického trestání,

- křik a nadávky jsou nepřijatelné,
- dítě není nuceno k jídlu, či k činnosti, snahou pracovníka je dítě pozitivně motivovat,
- dítě není srovnáváno s jiným dítětem, každé dítě si zaslouží individuální přístup,
- chválíme, pohladíme, neupozorňujeme na nedostatky,
- dítěti jdeme příkladem, chceme-li aby dítě poděkovalo, poděkujeme mu,
- pracovníci v přímé péči jsou jednotní ve svých požadavcích na dítě,
- dítěti je dán jasný a srozumitelný pokyn adekvátní jeho věku a schopnostem.

Život dítěte ve ZDVOP

Pobyt v zařízení má dítěti co nejvíce připomínat rodinné prostředí. Rodinná buňka je rozčleněna do herního, jídelního a odpočinkového prostoru s patřičným hygienickým zázemím (viz.: *Standard č. 3*). Děti žijí v rodinných buňkách společně s pracovníci v přímé péči, kterou mohou oslovovat „teta“ či křestním jménem. Při přijetí do zařízení jsou dítěti klíčovou sociální pracovníci či pracovníci v přímé péči nabídnuty obě varianty oslovení. Na dané rodinné buňce se střídají čtyři pracovníci v přímé péči (dále jen teta) ve dvanácti hodinových směnách. Teta, která děti ráno budí, s dětmi stráví celý den a poté je i ukládá ke spánku.

V průběhu celého dne je snahou zařízení vyjít dětem vstříc s ohledem na jejich přirozené biorytmy, pevně dány jsou jen časy stravování. Děti nejsou buzeny, stejně jako nejsou nuceny zejména k polednímu spánku. Ihned po probuzení jsou vzaty z postýlek.

Děti se přiměřeně svému věku podílejí na chodu a péči o rodinnou buňku, např. úklidem hraček, ustláním postýlky, přípravou stolu k jídlu apod.

ZDVOP poskytuje dětem veškeré oblečení, obutí a hygienické potřeby. Při příchodu dítěte do zařízení mu teta v přímé péči ve spolupráci s výchovnou tetou přidělí bačkorky a boty na pobyt venku, které ihned podepíše. Není přípustné, aby děti během pobytu střídaly různá obutí.

Odborný personál ZDVOP klade důraz na individuální zaměření, zájem a potřeby každého dítěte co se týká výběru vhodných aktivit. Dětem je umožněno účastnit se muzikoterapie, canisterapie a mezigeneračního setkávání s klienty Domovinky, o. p. s.

Podporou identity každého dítěte umístěného v zařízení je oslava narozenin.

Vyhodnocování potřeb dítěte

Při vyhodnocování potřeb dítěte je kladen důraz na týmovou spolupráci pracovníků ZDVOP a rodiny umístěného dítěte.

Při hodnocení funkcí rodiny a rodičovských kompetencí v péči o dítě, se klíčový sociální pracovník zaměřuje především na hledání zdrojů nejen u rodičů, ale i u širší rodiny. Důraz je kladen na pozitivní stránky rodičů, oceňován je i sebemenší pokrok, projev snahy v jednání rodiče s účelem ho i nadále motivovat k dalšímu jednání v zájmu dítěte a vyřešení jeho situace. V rámci popsaných postupů hodnocení dochází k podpoře rodiny v nepříznivé životní

situaci. Rodiče jsou po celou dobu procesu řešení nepříznivé životní situace informováni, čímž je posilována míra jejich zodpovědnosti na řešení situace.

Každé dítě je hodnoceno **individuálně s ohledem na věk, rozumovou zralost a náročné životní situace, kterými si ve svém životě prošlo.**

Při vyhodnocování potřeb dítěte je brán ohled na názor dítěte (dle věku a rozumové zralosti), zajištění pocitu bezpečí je prioritou po celou dobu hodnotícího procesu. Všechna zjištění při vyhodnocování jsou založena na názorech všech zainteresovaných odborníků. Všichni účastníci hodnocení musí být hodnotitelem informováni o průběhu a závěrečném vyhodnocení potřeb dítěte, přičemž informovanost se vztahuje též na dítě, a to přiměřeně jeho věku a rozumovým schopnostem.

Důraz je kladen na celostní přístup ke každému dítěti, vycházíme z jeho fyzických, duševních a sociálních potřeb.

Vyhodnocení potřeb dítěte se vždy odvíjí od celkového prospívání dítěte (jídlo, spánek, zdravotní stav), úrovně psychomotorického vývoje ve všech jeho oblastech (samostatnost/sebeobsluha, jemná a hrubá motorika, řeč, myšlení/vnímání) a emocionálního vývoje dítěte včetně projevů jeho chování a aktuální sociální situace.

Průběh výchovné činnosti u dítěte ve ZDVOP

Pracovníci v přímé péči ve spolupráci s výchovnou sestrou plánují a zajišťují výchovu a vzdělávání dítěte. Vycházejí z vyhodnocení psychomotorického vývoje dítěte při příchodu dítěte, který zpracovává speciální pedagog a je součástí Individuálního plánu ochrany dítěte (dále jen IPod), dále pak z průběžného vyhodnocování potřeb (viz předchozí popis vyhodnocení potřeb dítěte). Praxe výchovné činnosti u dítěte se odvíjí od doporučení speciálního pedagoga, které je též součástí IPod a stěžejně od doporučení klíčové pracovnice v přímé péči, která shromažďuje informace od ostatních všech pracovníků přímé péče.

Pravidelné hodnocení u dětí je vyhodnocováno v pravidelných intervalech:

0-1 rok/ 1krát měsíčně,
1-3 roky/ 1krát za 3 měsíce,
3-6 let/ 1krát za 3 měsíce.

Hodnocení provádí klíčová teta v přímé péči, která je dítěti přidělena ihned po jeho příchodu do zařízení. Za přidělení klíčového pracovníka v přímé péči zodpovídá výchovná sestra, stejně tak jako za pravidelnost a úroveň hodnocení psychomotorického vývoje dítěte včetně pravidelného vyhodnocování psychologických tabulek.

Podpora pozitivní identity dítěte

Odborní pracovníci ZDVOP jsou si vědomi důležitosti podpory vlastní identity dítěte. Dítě potřebuje vědět kdo je, odkud pochází, kam patří a musí cítit přijetí.

Pracovníci s dítětem mluví adekvátně jeho věku a rozumové zralosti s notnou dávkou empatie k citlivým tématům vztahujícím se k důvodu, proč jsou v ZDVOP a nikoliv se svými rodiči. Pracovníci hledají co nejšetrnější způsob, jak dítěti předat pravdivou informaci o bolestivé skutečnosti, např. syndrom CAN, závislostní jednání rodiče, trestní činnost rodiče, nezáměr dítěte, apod.

Před dítětem není možné mluvit o rodičích a širší rodině zle. Dítě je podporováno v kontaktu s rodinou, je připravováno na návštěvy, v případě potřeby je možné dítěti nabídnout asistenci pracovníka v přímé péči či klíčové sociální pracovnice.

V situaci, kdy rodič či jiná osoba blízká předá dítěti dar, má pracovník v přímé péči povinnost najít opatření, které slouží k zachování daru, zamezení jeho ztráty či poškození (popis hračky a její uložení do postýlky, popř. na předem domluvené místo, podpora ostatních dětí na rodinné buňce v respektování vlastnictví daru). O popsaném informuje ostatní pracovníky v přímé péči a klíčového sociálního pracovníka.

Slovníček užitých pojmů:

Klíčový pracovník v přímé péči – pracovník v přímé péči pečující o dítě na dané rodinné buňce, který má zodpovědnost za vyhodnocení potřeb přiděleného dítěte; zodpovídá za získávání informací od ostatních pracovníků v přímé péči a jejich zpracování formou pravidelných zápisů.

Individuální plán ochrany dítěte – uváděn pod zkratkou Ipod; jedná se o plán, který vytváří klíčový sociální pracovník do 14 dnů (vstupní IPod) od příchodu dítěte do zařízení.

Výchovná sestra – pracovník podílející se částí úvazku na chodu ZDVOP; přiděluje dítěti klíčového pracovníka v přímé péči a zodpovídá za úroveň a pravidelnost vyhodnocování potřeb dítěte.

Speciální pedagog - pracovník podílející se částí úvazku na chodu ZDVOP; prostřednictvím IPod zhodnotí úroveň psychomotorického vývoje dítěte při jeho přijetí do zařízení a dává doporučení k zvyšování dovedností a schopností dítěte, která jsou závazná pro práci výchovné sestry, klíčového pracovníka v přímé péči a dalších pracovníků v přímé péči. Průběžně mapuje pokroky či případné regrese v psychomotorickém vývoji dítěte a v předem stanovených termínech vyhodnocuje IPod.

Metody a formy práce s nezletilou matkou s dítětem ve ZDVOP

Pozn. uvedená metodika se zaměřuje na podporu a zvýšení rodičovských kompetencí nezletilé matky. Zájem nezletilého dítěte upravuje metodika předešlá.

Nezletilé matce s dítětem je přidělen klíčový sociální pracovník. Současně jsou jí představeni pracovníci v přímé péči, kteří se budou aktivně podílet na zvyšování mateřských kompetencí nezletilé matky. Sociální pracovník v součinnosti s pracovníky v přímé péči společně s matkou vytváří individuální plán matky (viz příloha), který je v předem stanoveném termínu všech zúčastněných průběžně vyhodnocován.

Ihned při přijetí dítěte do zařízení:

- pokud nezletilou matku s dítětem přivádí do zařízení rodič či osoba blízká, je žádoucí získat o ní co nejvíce informací (sociální a zdravotní anamnéza). Informace lze získat i od orgánu sociálně-právní ochrany dětí či jiných odborníků, kteří s matkou spolupracují.
- Sociální pracovník ve spolupráci s pracovníkem v přímé péči bez prodlení zajistí základní potřeby nezletilé matky (jídlo a pití, vhodné oblečení, hygiena, drobné ošetření), v případě potřeby se obrátí na lékaře Dětského centra,
- s matkou je hovořeno adekvátně jejímu věku a rozumovým dovednostem a s ohledem na náročnou životní situaci, kterou prožívá,
- důležité je matku ujistit o bezpečnosti prostředí, ve kterém se nachází,
- sociální pracovník seznámí matku s pracovníkem v přímé péči, na kterého se v případě potřeby může obracet,
- sociální pracovník matku seznámí s prostory „pokoje pro matky v tísní“.

S ohledem na situaci matky a aktuální prožívání je matka v co nejbližším termínu seznámena s ubytovacím řádem a pravidly vzájemné spolupráce.

Stěžejním úkolem pracovníků ZDVOP je, co nejvíce ulehčit matce adaptaci na nové, neznámé prostředí:

- pracovník v přímé péči matku seznamuje s pracovníkem v přímé péči, kterému podporu v péči o matku a dítě předává,
- sociální pracovník ve spolupráci s pracovníky v přímé péči či dalšími odborníky průběžně s matkou konzultuje průběh adaptace,
- kontakty matky s rodinou a dalšími osobami blízkými jsou s ohledem na její zájem a zájem dítěte podporovány, a to prostřednictvím pravidelných návštěv,
- v odůvodněných případech vždy ve spolupráci s orgánem sociálně-právní ochrany, soudem, policií a psychologem zařízení, je nezbytné matce poskytnout jistotu bezpečného prostředí, např. v situaci podezření či prokázání syndromu CAN.

Povinnosti ZDVOP vůči matce:

- odborní pracovníci ZDVOP podporují matku v naplňování základní biologické a psychické potřeb svého dítěte,
- klíčový sociální pracovník ve spolupráci s pracovníky přímé péče vytváří a průběžně vyhodnocuje individuální plán zvyšování rodičovských kompetencí nezletilé matky,
- klíčový sociální pracovník řeší případné plnění školní docházky u nezletilé matky, je jí podporou v komunikaci se školou, dojednávání a případného plnění individuálního vzdělávacího plánu,
- odborní pracovníci ZDVOP maximálně podporují zvyšování rodičovských kompetencí nezletilé matky s ohledem na zájem jejího dítěte,
- ZDVOP zajišťuje u matky zdravotní péči léčebně-preventivní, plánování odborných vyšetření, rehabilitace, psychologické vyšetření,
- posílit v povědomí matky témata z oblasti dodržování základů společenského chování, sexuální osvěty, finanční gramotnosti včetně posílení dovedností v oblasti přípravy jídla a chodu domácnosti,
- matce je vypláceno pravidelné měsíční kapesné dle nařízení vlády č. 460/2013 Sb., o stanovení částky kapesného,
- matka je podpořena v komunikaci s úřady, v zajištění dávek sociálního zabezpečení, atd.

Zvyšování rodičovských kompetencí matky zahrnuje:

- zručnost v základní péči o dítě (kojení, přebalování, koupání, oblékání, příprava jídla, krmení, manipulace s dítětem, aplikace léčiv, cvičení s dítětem),
- vnímavost k naplňování potřeb dítěte,
- nastavení a dodržování režimu dne u dítěte,
- stimulaci dalšího pozitivního vývoje dítěte (vhodné hračky, hry s dítětem, mazlení, komunikace s dítětem)

Cílem výše uvedených prvků zvyšování rodičovských kompetencí matky je docílit upevnění citové vazby mezi matkou a dítětem.

Život nezletilé matky s dítětem v ZDVOP

Pobyt v zařízení má matce a jejímu dítěti co nejvíce připomínat domov. Pokoj pro matky v tísní je vybaven postýlkou či postelí vždy s ohledem na věk dítěte, přebalovacím pultem, jídelní židličkou, rozkládacím gaučem, šatní skříň, komodou na ložní prádlo, rádiem a ledničkou. WC a sprcha se nachází na chodbě, v přízemí budovy. Pokoj připomíná běžné rodinné zázemí.

Nezletilé matce je poskytována strava dovážena smluvním dodavatelem. Dále jsou jí poskytovány služby typu praní a žehlení prádla a úklid obytných prostor. Vše s ohledem, aby měla co nejvíce prostoru k péči o dítě a případnému plnění školní docházky.

Zásady odborného personálu k jednání s matkou

- matce je vždy vykáno; po vzájemné domluvě, je možné ji oslovovat křesním jménem,
- při vstupu do pokoje vždy klepeme a čekáme na vyzvání, není možné vstoupit do pokoje bez vědomí matky např. v době její nepřítomnosti,
- v komunikaci s matkou eliminujeme ruch okolí – vypnutá televize, zavřené dveře. S matkou hovoříme tváří v tvář, nikoliv za jejími zády.
- s matkou jednáme respektujícím přístupem, domlouváme se s ní, nepřikazujeme,
- komunikaci s matkou pracovník v přímé péči omezuje jen na témata spojená s péčí o dítě. Sociální záležitosti, vztahové problémy, finanční či jiná témata s matkou řeší klíčový sociální pracovník, psycholog či externě smluvený terapeut.
- Pracovník v přímé péči je matce průvodcem, který jí názorně danou činnost v péči o dítě předvede a vysvětlí.
- Matce je nabízena podpora a pomoc, matka není od dítěte odstrkována, naopak je motivována k tomu, aby pečující činnost provedla sama,
- v situaci, kdy dítě potřebuje např. lékařské ošetření, je matka předem informována, je s ní dojednána termín a čas. Dítě není odnášeno jako samozřejmost plynoucí z rozhodnutí pracovníka, ale je po předchozí domluvě s matkou.
- Pracovníci v přímé péči si mezi sebou předávají informace, jsou jednotní v postupech a požadavcích na matku,
- pracovníci v přímé péči jsou s klíčovým pracovníkem v neustálém kontaktu a konzultují matky chování, posun či regres v rodičovských dovednostech. Společně se podílejí na průběžném vyhodnocování individuálního plánu. Matka je o zmíněném průběžně informována.
- případné nevhodné jednání či stížnosti ze strany matky, pracovníci v přímé péči vždy konzultují s klíčovým pracovníkem.

Pracovník v přímé péči nabízí matce podporu, tzn.

- slovně popisuje výkon dané činnosti,
- názorně matce ukazuje, jak manipulovat s dítětem/ jak danou činnost vykonávat,
- pod vstřícným dohledem se matka nové činnosti v péči o dítě učí,
- matka je pozitivně motivována, oceňována,
- v případě matky nečinnosti, jsou používána větná spojení:

“Bylo by dobré, kdyby...”, “Vidím, že...“, “Slyším, že ...”

Příloha:

INDIVIDUÁLNÍ PLÁN**Osobní anamnéza matky:**

Jméno a Příjmení:

Datum narození:

Trvalý pobyt:

Přijetí matky:

Klíčový pracovník:

Datum zpracování:

Děti:

Jméno a Příjmení:

Datum narození:

OSPOD:

Jméno a Příjmení:

Datum narození:

OSPOD:

Důvody přijetí, popis příčin, popis situace:**Zhodnocení při přijetí:**

Matky potřeby; oblasti, které je nutné podpořit dle jejího mínění /ve vztahu k dětem, rodině, institucím – úřady/

Úroveň rodičovských kompetencí:

Další pozn.:

Hlavní cíl spolupráce:

Dílčí cíl č. 1:

KROKY K NAPLNĚNÍ	TERMÍN	KDO JE ODPOVĚDNÝ

Dílčí cíl č. 2:

KROKY K NAPLNĚNÍ	TERMÍN	KDO JE ODPOVĚDNÝ

Spolupracující osoby, instituce:**Způsob předávání informací mezi jednotlivými subjekty:**

S individuálním plánem byli seznámeni pracovníci Dětského centra, kteří se aktivně podílejí na řešení situace matky:

TERMÍN	PRACOVNÍK - POZICE	PODPIS

Individuální plán vypracoval:

Svým podpisem potvrzuji, že jsem byla s individuálním plánem seznámena a budu se aktivně spolupodílet na jeho plnění:

V Plzni dne Podpis:
(matka)

Termín vyhodnocení/ přehodnocení plánu:

TERMÍN	STRUČNÉ SHRUTÍ	PODPIS ODPOVĚDNÉ OSOBY